

D E C I Z I E

20 decembrie 2017

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența

Președintele ședinței, judecător

Judecătorii

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală, Mariana Pitic,

Nicolae Craiu și Iuliana Oprea

examinînd recursurile declarate de Claudia Danilov și Hanganu Valeriu,
în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere
Limitată „Alcos Grup”,

cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” –
Bevziuc Sergiu, cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de
conducere a debitorului insolubil,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chişinău din 20 februarie 2017, prin care cererea
depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” – Bevziuc Sergiu,
a fost admisă,

A C O N S T A T A T:

La 23 iunie 2010, Societatea cu Răspundere Limitată „Cimişlia-Gaz” a depus cerere
introdusivă, prin care a solicitat intentarea procesului de insolabilitate în privința
Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”.

Prin Hotărîrea Curții de Apel Chişinău din 14 martie 2013, a fost intentat procesul de
insolabilitate față Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, iar în calitate de
administrator al procesului de insolabilitate a fost desemnat Bevziuc Sergiu.

Prin încheierea Curții de Apel Chişinău din 18 decembrie 2013, a fost inițiată
procedura de faliment față Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, iar în calitate
de lichidator a fost desemnat Bevziuc Sergiu.

La 4 septembrie 2014, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”
– Bevziuc Sergiu, a depus o cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a
membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil.

Cererea respectivă a fost concretizată la 11 martie 2016.

În motivarea pretențiilor a indicat că în cadrul administrării întreprinderii a
constatată inexistența masei debitoare pentru acoperirea creanțelor tuturor creditorilor.

Sergiu Bevziuc a precizat că valoarea totală a datoriilor identificate, potrivit tabelului consolidat al creanțelor este de 963135,96 lei, iar în masa debitoare nu există bunuri care să permită onorarea obligațiilor față de creditori.

Puntează lichidatorul că inexistența masei debitoare se datorează proastei administrări a Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, din partea membrilor organelor de conducere a întreprinderii insolubile: Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Hanganu Ionel Marcu, Danilov Claudia și Haganu Marc.

Potrivit analizei datelor prezentate ce țin de situația economico-financiară a debitorului, pentru perioada anului 2012, a fost stabilit faptul imposibilității onorării de către acesta a obligațiilor sale față de creditori, ceea ce a generat stărea de insolabilitate a Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, exprimată în incapacitate de plată, ce constituie temei general pentru intentarea procesului de insolabilitate.

Sergiu Bevziuc a mai precizat că datele evidenței contabile a întreprinderii insolubile certifică faptul insuficienței veniturilor din vânzări pentru acoperirea cheltuielilor întreprinderii, înaltul nivel de dependență în atragerea surselor de finanțare predominant în structura pasivelor, tendința negativă de reducere a coeficientului de lichiditate al întreprinderii, insuficiența propriilor mijloace bănești pentru acoperirea potențialului de producție și propriilor necesități

În urma analizei economico-financiare a debitorului s-a stabilit insuficiența venitului din vânzări al întreprinderii Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” pe parcursul anului 2012, pentru acoperirea tuturor cheltuielilor. S-a observat o creștere a cheltuielilor activității operaționale în concordanță cu mărimea venitului din vânzări, instabilitatea activității întreprinderii, caracterizată prin micșorarea nivelului de vânzări și de creșterea nivelului pierderilor. În anul 2012 nu a fost obținut venit din vânzări din activitatea operațională. Această tendință negativă este cauza principală a formării pierderii nete.

Din analiza totală efectuată, lichidatorul a subliniat faptul că pe parcursul perioadei analizate a avut loc tendința negativă de micșorare a coeficienților solvabilității.

Solicită lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” – Bevziuc Sergiu, atragerea la răspundere subsidiară a fondatorilor Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” în procedura falimentului, Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii. Încasarea din contul fondatorilor Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” în procedura falimentului, Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii a sumei de 963135,96 lei, creanțe care nu sînt acoperite integral de masa debitoare. Asigurarea acțiunii prin aplicarea sechestrului pe bunurile mobile și imobile ale fondatorilor debitorului insolubil Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii, în limita valorii acțiunii.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” – Bevziuc Sergiu, cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, a fost admisă.

S-a dispus încasarea din contul fondatorilor Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Danilov Claudia, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” a sumei de 963135,96 lei.

A fost aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile ale lui Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Danilov Claudia, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii (f.d. 200, 201-203, vol. III).

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolvență a concluzionat că circumstanțele cauzei, certifică legalitatea pretențiilor invocate în cererea lichidatorului cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent, față de Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Danilov Claudia, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii, or din actele cauzei se constată că debitorul nu posedă de masă debitoare, iar datoriile creditoare neachitate față de creditori constituie 963135,96 lei.

Invocând ilegalitate acestei hotărîri, la 27 octombrie 2017, Danilov Claudia, a contestat cu recurs hotărîrea instanței de insolvență, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, în partea atragerii la răspundere subsidiară a Claudiei Danilov, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri prin care pretențiile în acest sens să fie respinse.

În motivarea recursului a invocat faptul că nu urmează să răspundă subsidiar față de Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, deoarece nu a fost membru a organelor de conducere a debitorului insolvent, iar din funcția de contabil, deținută în această companie, a demisionat în iunie 2006.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanței de insolvență, Hanganu Valeriu, la 6 noiembrie 2017, a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, în partea atragerii la răspundere subsidiară a lui Hanganu Valeriu și Hanganu Marc, cu restituirea cauzei în această parte la rejudecare.

În motivarea recursului a invocat faptul că în procesul examinării cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară, instanța de insolvență a încălcat normele de drept procedural, prin necitarea lui Hanganu Valeriu și Hanganu Marc în ședința de judecată.

Instanța de recurs reliefează prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care statuează expres că procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Recurenta Claudia Danilov a recepționat copia hotărîrii contestate la 17 octombrie 2017 (f.d. 4, vol. III), iar recurentul Hanganu Valeriu a recepționat această hotărîre la 20 octombrie 2017 (f.d. 120, vol. III).

Astfel, instanța de recurs constată că recursurile au fost declarate în termen.

La 1 decembrie 2017, în adresa intimaților au fost expediate copiile recursurilor, iar la 15 decembrie 2017, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care Bevziuc Sergiu a solicitat respingerea recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră necesar de a admite recursurile declarate de Danilov Claudia și Hanganu Valeriu.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că prin Hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2013, a fost constatată starea de insolvabilitatea a Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” și a fost intentat procesul de insolvabilitate față Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, iar în calitate de administrator al procesului de insolvabilitate a fost desemnat Bevziuc Sergiu (f.d. 13. vol. III).

Ulterior, la 4 septembrie 2014, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” – Bevziuc Sergiu, a depus o cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, prin care a solicitat încasarea din contul fondatorilor Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” în procedura falimentului, Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii a sumei de 963135,96 lei, creanțe care nu sînt acoperite integral de masa debitoare.

Judecînd cererea dată, instanța de insolvabilitate, prin hotărîrea din 20 februarie 2017, a admis cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” – Bevziuc Sergiu, cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, dispunînd încasarea din contul fondatorilor Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Danilov Claudia, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” a sumei de 963135,96 lei. Totodată a dispus aplicarea sechestrului pe bunurile mobile și imobile ale lui Hanganu Liudmila Vitalie, Hanganu Valeriu Marcu, Danilov Claudia, Haganu Marc, Hanganu Anastasia și Hanganu Marc-Antonii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar și prin prisma pretențiilor invocate de recurenta Claudia Danilov, consideră necesar de a reliefa prevederile art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, potrivit căroră dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane căroră le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la

prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Instanța de recurs menționează faptul că, insolvența unei companii este acea stare a patrimoniului acesteia care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor scadente.

Prin urmare, potrivit prevederilor art. 10 alin. (1) - (3) din Legea citată, intentarea unui proces de insolvență presupune existența unui temei. Temeiul general de intentare a unui proces de insolvență constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul special de intentare a unui proces de insolvență constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil, iar în art. 14, alin. (1) din Legea insolvenței, legiuitorul a stabilit obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în situația în care există un temei stabil la art. 10.

Incapacitatea de plată a unei întreprinderi este un criteriu primordial – obligatoriu pentru organele de conducere a companiei, în sensul înaintării unei cereri introductive în instanța de insolvență.

Așadar, ca principiu, competența generală la luarea deciziilor ce privesc societatea aparține administratorului/fondatorului. Acesta din urmă va putea evident să încheie și acte juridice în numele și pe seama societății, indiferent de importanța acestora: de conservare, de administrare sau de dispoziție.

Atunci când, din cauza caracterului excepțional al anumitor acte, legiuitorul a înțeles să stabilească derogări de la această regulă, instituind formalități suplimentare, a făcut acest lucru în mod expres, stabilind obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în cazul apariției incapacității de plată.

Prin urmare, Colegiul punctează faptul că, instanța de insolvență a examinat corect circumstanțele cauzei în privința recurentei Claudia Danilov.

În acest sens, instanța de recurs nu poate reține argumentele recurentei Claudia Danilov prin care a opinat că nu urmează să răspundă subsidiar față de Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, deoarece nu a fost membru a organelor de conducere a debitorului insolvent, iar din funcția de contabil, deținută în această companie, a demisionat în iunie 2006.

Or, actele cauzei și anume extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 14281 din 22 noiembrie 2010 (f.d. 154, vol. I) și informația eliberată de Întreprinderea de Stat „Camera Înregistrării de Stat” (f.d. 170, vol. III), certifică faptul că Claudia Danilov este asociat al Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, cu cota de 24.5%.

Colegiul reiterează prevederile art. 11 din Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată, care statuează expres că societatea poate fi constituită

de unul sau de mai mulți fondatori persoane fizice și/sau juridice cărora legea nu le interzice acest lucru. La data înregistrării de stat a societății, fondatorii acesteia devin asociați. Numărul de asociați nu poate fi mai mare de 50. Societatea cu un număr mai mare de 50 de asociați este obligată, în termen de 6 luni, să se reorganizeze, să se lichideze sau să reducă numărul asociaților. În cazul neîndeplinirii condițiilor menționate, societatea va fi lichidată în baza hotărârii instanței de judecată, la cererea persoanelor interesate.

Potrivit art. 46 alin. (2) din aceeași lege, asociatul răspunde față de societate pentru prejudiciile cauzate acesteia prin întârzierea vărsării aportului, precum și prin neexecutarea obligațiilor stabilite prin actul de constituire și prezenta lege.

Prin urmare, asociatul Claudia Danilov, cunoscând că întreprinderea se află în incapacitate de plată și este în imposibilitate de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditori, cunoscând despre existența datoriei față de mai mulți creditori, contrar prevederilor legale, nu a depus din propria inițiativă cererea introductivă în termen de 30 de zile calendaristice din data constatării incapacității de plată a întreprinderii.

Instanța de recurs apreciază poziția instanței de insolvabilitate prin care a concluzionat că lichidatorul a prezentat instanței de insolvabilitate dovada că asociatul Claudia Danilov a cunoscut despre creanțele creditorilor și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute de art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolvabilității, pentru a depune cerere introductivă.

Mai mult decât atât, asociatul Claudia Danilov este obligat prin lege de a gestiona eficient întreprinderea și a ține sub control toată activitatea companiei.

Colegiul remarcă o atitudine neadecvată și ilegală a organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, fapt ce generează temeuri în sensul atragerii la răspunderea subsidiară a organelor de conducere a debitorului.

Instanța de recurs menționează că în speță este prezent temeiul stabilit de legiuitor în art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 – nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14. Or, din acte pricinii se distinge că asociatul Claudia Danilov, nu a înaintat cerere introductivă, iar inexistența activelor a fost stabilită de administratorul insolvabilității.

Prin urmare, instanța de insolvabilitate corect a tratat răspunderea subsidiară a organelor de conducere a debitorului, ca o consecință a nexecutării obligațiilor de asociat al Societății cu Răspundere Limitată stabilite prin lege, în cazul din speță, nerespectarea de către asociatul Claudia Danilov al Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, a obligației de a înainta cerere introductivă, în cazul apariției incapacității de plată a întreprinderii.

În ceea ce ține de recursul declarat de Hanganu Valeriu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, menționează că instanța de insolvabilitate, în procesul judecării cererii privind atragerea la răspundere subsidiară, a admis încălcarea normelor de drept procedural, fapt ce atrage încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În acest sens, instanța de recurs reține argumentul recurentului precum că în procesul examinării cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară, Hanganu Valeriu nu a fost citat în ședința de judecată.

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 20 februarie 2017, dată la care a fost emisă hotărârea contestată, Hanganu Valeriu nu a fost prezent, iar la dosar nu este anexat un înscris care ar certifica citarea legală a acestuia (f.d. 198, vol. III).

Colegiul consideră oportun de a reitera prevederile art. 102 alin. (1), (3) și (4) CPC, care statuiază exhaustiv că instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

Instanța de recurs precizează că, obiectul acțiunii deduse judecării este atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, iar în situația din speță răspunderea subsidiară este una solidară, prin urmare, aceste circumstanțe impun admiterea ambelor recursuri.

Prin urmare, întru asigurarea dreptului de acces la justiție, remarcă accentuată și de către CtEDO în jurisprudența ei constantă, instanța de insolabilitate, la rejudecare urmează să respecte prevederile normei de drept procedural citată mai sus și să asigure prezența lui Hanganu Valeriu în cadrul procesului de examinarea a cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară.

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este sugerată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise de instanța de insolabilitate, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs punctează că prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolabilității, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolabilitate, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolabilitate (alt judecător).

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară de drept procedural nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Danilov Claudia și Hanganu Valeriu, a casa hotărârea instanței de insolvabilitate, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admit recursurile declarate de Danilov Claudia și Hanganu Valeriu.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, în cadrul procesului de insolvabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup”, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Alcos Grup” – Bevziuc Sergiu, cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de insolvabilitate – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecători

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Iuliana Oprea